

Alegat 33.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o podwyższeniu zapomogi dla zakładu ciemnych we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

C. k. Rada szkolna krajowa przesyłając nam reskrypt pana Ministra wyznań i oświaty z dnia 2. Czerwca 1877 r. l. 9567, wzywający, na podstawie rezolucyi Rady państwa z dnia 22. stycznia 1877, do pomnożenia zakładów dla ciemnych i głuchoniemych w kraju naszym, wypowiada zdanie, że na razie wystarczyłoby: przyjęcie pod zarząd władz krajowych zakładów dla głuchoniemych i ciemnych we Lwowie, założenie z funduszków krajowych takich samych zakładów w Krakowie i utworzenie ośmiu stypendiów po 200 zł. dla kandydatów na nauczycieli dla tych zakładów.

W sprawozdaniu o petycyach, żądających przyjęcia na fundusz krajowy zakładu dla głuchoniemych we Lwowie (L. W. 33.044 z r. 1878) wykazaliśmy, że wykonania żądań pana Ministra nie wymagają obowiązujące ustawy, że wprowadzenie ich w życie obciążałoby znacznie fundusz krajowy, że jednak względy ludzkości wymagają, iżby kraj przyczyniał się do rozwoju tych zakładów humanitarnych.

Wprawdzie Wydział krajowy nie otrzymał od Wysokiego Sejmu żadnego polecenia co do zakładu ciemnych we Lwowie, jednak odezwa c. k. Rady szkolnej krajowej na wstępie powołana, równie jak uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 29. Sierpnia 1877, odnosząca się bezpośrednio tylko do zakładu głuchoniemych, jednakowoż dotykająca pośrednio także zakładu ciemnych, zdawały się upoważniać nas do zbadania stanu zakładu ciemnych i do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi rezultatu tych badań w niniejszem sprawozdaniu.

W tym celu przeprowadziliśmy z dyrekcją zakładu ciemnych pisemne i ustne rokowania, z których się okazało, co następuje:

Dyrekcya uznaje, że objęcie zakładu pod bezpośredni zarząd władz krajowych nie jest wskazane, jednakowoż pożądanem byłoby unormowanie należytego wpływu i nadzoru ze strony władz krajowych.

Majątek zakładu wynosi sumę 127.311 zł. 38 ct.; preliminarz na r. 1878 wykazuje w wydatkach kwotę 12.230 zł. — ct.
w dochodach kwotę 12.085 zł. 8 ct.
zatem niedoboru 144 zł. 92 ct.

W zakładzie pobiera wychowanie obecnie 23 ciemnych, między tymi 11 chłopców a 12

dziewcząt. Przez cały czas swego istnienia, t. j. od r. 1851 zakład wychował 92 ciemnych z całego kraju, pochodzących przeważnie z klas ubogich mieszkańców miast i gmin wiejskich.

Wedle statutu przyjmuje zakład ociemniałe dzieci dopiero po ukończeniu 10. roku, a utrzymywać je może tylko do 18. roku życia.

Potrzebném jest zatem: założenie oddziału przygotowawczego dla ociemniałych dzieci od piątego do dziesiątego roku życia, rozszerzenie i uzupełnienie istniejącego zakładu dla dzieci od dziesiątego do osmnastego roku, i urządzenie przytuliska dla najbiedniejszych wychowañców zakładu po ukończonym osmnastym roku życia.

Dyrekeya chcąc zaradzić najpilniejszej potrzebie co do przytuliska, zbiera od kilku lat składki, które już do 15.000 zł. dochodzą, jednak jeszcze nie dosięgły tej kwoty, któraby potrzebną była do urządzenia choćby tylko samego skromnego przytuliska, pomijając rozszerzenie zakładu w dwóch innych kierunkach.

Budynek, w którym się obecnie zakład mieści, nietylko że jest niekorzystnie położony, lecz znajduje się w takim stanie, iż o przybudowaniu lub powiększeniu zakładu, w miejscu gdzie teraz stoi, ani mowy być nie może. Dyrekeya, w gorliwym i uznania godnym staraniu się o dobro zakładu, nosi się z myślą sprzedaży tej realności a nabycia natomiast innej, stosowniejszej; do czego jednak dotąd ani ostatecznego planu finansowego nie uradziła, ani przedmiotu kupna nie upatrzyła. Głównie na przeszkodzie stoi brak dostatecznych fundusów. Choćby nawet część majątku zakładowego na zakupno realności i na powiększenie zakładu użyto, toby się nie mogło obejść bez zapomogi z fundusów krajowych, zwłaszcza że po użyciu części zakładowego kapitału, zmniejszyłyby się roczne dochody. To też dyrekeya zamierza po ukończeniu wszelkich przedwstępnych czynności, udać się do Wysokiego Sejmu o zasiłek na rozszerzenie zakładu. Teraz zaś prosi o podwyższenie zapomogi na rok 1879 do tej kwoty, któraby jej uczyniła możliwym pokryć niedobór i przyjąć jeszcze pięciu chłopców na wychowanie, na których miejsca starczy, a których umieścić dochody zakładu dotąd nie pozwalają.

Wedle preliminarza wydatków na rok 1878 wynoszą koszta utrzymania dwudziestu ośmiu wychowanków 6.000 zł., zatem utrzymanie jednego ciemnego kosztuje około 214 zł., pięciu zaś 1.070 zł. Należałoby przeto podnieść subwencją na rok 1879 o tę kwotę z doliczeniem niedoboru 144 zł. 92 ct. to jest o 1.200 zł., czyli podwyższyć zapomogę z 2.000 zł., które zakład obecnie pobiera na 3.200 zł. a.

Wydział krajowy uznając, że prośba delegatów dyrekeji ma uzasadnioną podstawę, bacząc na wielkie usługi humanitarne, jakie ten jedyny w kraju zakład srogim kalectwem dotkniętym oddaje, w przekonaniu, że zapewni przez to pięciu upośledzonym a opuszczonym dobrodziejstwo wychowania, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zapomogę dla zakładu ciemnych we Lwowie podwyższa się na rok 1879 z 2.000 zł. na 3.200 zł. a.

We Lwowie dnia 16 Sierpnia 1878.

Marszałek krajowy:

hr. Ludwik Wodzicki w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.